

Vilniaus reformatų žinios

Sielvartas gimdo ištvermę, ištvermę – išmégintą dorybę, išméginta dorybė - viltį /Rom. 5,3-4/
2001 balandis II Vilniaus ev.reformatų parapijos ir seniūnų tarybų informacinis leidinys Nr.3(26)

"Taip pat ir tikėjimas: jei neturi darbų, jis savyje mireš" /Jok.2,17/

Viskas, ką darome kaip tikintieji, yra mūsų tikėjimo realumo įrodymas. Mes turime pasirinkimo laisvę, nes Dievas mus sukūrė galinčius daryti savarankiškus sprendimus. Todėl Jis nori, kad ši savo sugebėjimą mes panaudotume tik kilniems ir doriems tikslams.

"Mat tokia yra Dievo valia, kad gerais darbais nutildytume neprotinlus ir neišmanančius žmones" /1Pt.2,15/.

Kokių būdu mes, reformatai, galėtume geriausiai įvykdyti Dievo valią? Visų pirma, per savo individualų tikėjimą, maldą ir savarankiškus tikėjimo darbus. Esame vienas kūnas Kristuje, tad mūsų individualus tikėjimas ir darbai meilėje privalo padėti kitiems Bažnyčios kūno nariams.

"Tada apaštalai ir vyresnieji kartu su visa Bažnyčia nutarė pasiūsti iš savujų išrinktus virus kartu su Pauliumi ir Barnabu." /Ap.dr.15,22/

Po rūpestingo apmąstymo ir maldos Bažnyčios susirinkime buvo nutarta, kad taip pasielgti yra geriausia - išsirinkti žmonių pasitikėjimą turinčius atstovus. Išrinktiesiems nuo visos Bažnyčios buvo įteiktas igaliojimų laiškas - mandatas, nes:

sužinoje, jog kai kurie iš mūsų nuvykę asmenys, mūsų neigalioti, savo kalbomis pasėjo jūsų sielose nerimą bei samyši, mes, bendrai susirinkę, nusprendēme pasiūsti pas jus išrinktus virus...".

/Apd.15,24/.

Po rūpestingų svarstymų ir maldų išrinktieji ir ipareigotieji Bažnyčios atstovai privalo gerais bei reikalingais darbais laimėti savo artimuosius Kristui ir taip vylkyti Dievo valią. Noriu duoti tokios veiklos pavyzdį:

Dar 1653 metais, Vilniaus Sinode buvo nusprsta /u fiksuoja Vilniaus sinodo kanonuose/, kad lietuvių gyvenamose vietovėse pamaldos turi būti laikomos lietuviškai. Žmonės melsdamiesi visi nusprendė, ir viskas. Idomu, kad jiems, daugiausia lenkams, nerūpėjo sulenkinti lietuvių. Kaip tik priešingai - pradėta spaudsinti lietuviškas bažnytinės knygas. Žinome, jog katalikų Bažnyčioje, kaip tik priešingai, nebuvo išvengta nacionalizmo nuodū. Dar 20 amžiaus viduryje lenkai su lietuviiais pykdavosi bažnyčiose, reikalaujavo atskirų pamaldų. Ar reformatai lenkai buvo kitokie nei lenkai katalikai, kad nesistengė lenkinti mūsų protėvių – lietuvių valstiečių? Nors jie gyveno tuo pačiu laiku, toje pačioje valstybėje?

Pasirodo, kad jie tikrai buvo kitokie. Pasirodo, jog Dievo vedimas greičiau pasireiškia tada, kai žmonės tarpusavyje bendrauja Kristaus meilėje ir Bažnyčios reikalus sprendžia dauguma jos narių pagal savo dovanas bei malones. Tuos dalykus reikia suprasti visiems reformatams, nes, kaip matome, Dievo Žodis veikė ir veikia per žmones. Veikia per mus pačius, o ne kažkaip kitaip. Kai Jėzus iš ligonio išvarė nebylumo demoną, atsirado žmonių, kurie pareikalavo ženklo iš dangaus.

Ir mūsų dienomis žmonės su neaiškia sąžine pagalvoja, kad savo gudrybėmis ir melavimu atitolins klausimą – su kuo gi tu? Su Kristumi, ar ne? Tokie žmonės tikisi, kad nebus ženklo iš dangaus, neatsivers žemė ir viskas bus gerai. Jie visiškai įsitikinę, kad nebus jokio ženklo. Ir niekas nesupras, ką jie mano savo širdyse.

Tačiau mes turime ženkla iš dangaus - Kristą, turime aiškių vaisių iš Reformacijos istorijos. *Būkite su Kristumi, kuris renka savo Bažnyčią. Nebūkite su tais, kurie trukdo rinkti Bažnyčią. Kristus renka savo Bažnyčią ir ją surinks. AMEN.*

Mūsų bažnytinė savivalda

“*Jei užstrukčiau, noriu, kad žinotum, kaip reikia elgtis Dievo namuose, kurie yra gyvojo Dievo Bažnyčia, tiesos stulpas ir atrama.*”
(ITim.3,15)

Evangelikiška reformuota teologija ypatingai pabrėžia geros bažnytinės santvarkos reikšmę krikščionių vietinėse bendruomenėse. Tai yra vienas iš požymių, pagal kuriuos mes galime atpažinti Dievo Bažnyčią. Ji yra ten, kur yra skelbiamas Dievo Žodis, tvarkingai administruojami sakramentai ir yra gera bažnytinė drausmė arba tvarka. Reformatai drausmę supranta kaip asmeninę atsakomybę už savo poelgius prieš savo artimą ir Dievą. Todėl tvarkingi žmonių santykiai sprendžiant įvairias iškilusias gyvenimo problemas, yra viena svarbiausių ypatybių atpažįstant Dievo bendruomenę. Per savo Žodij Dievas moko savivaldos esminių principų. Visi žmonės iš esmės yra lygūs tarp savęs ir Kūrėjo atžvilgiu: “nėra teisaus, nėra né vieno” (Žr.: Rom.3,10; Rom.10,12; Gal.3,28). Dievo Bažnyčia yra prilyginama žmogaus kūnui (Žr.: 1Kor.12 sk.). Atskiri jo nariai atlieka kiekvienas savo *funkcijas*. Bendruomenės nariai yra lygūs pagal savo žmogiškajį orumą, tačiau skirtinti pagal atliekamas funkcijas bendruomenės gyvenime. Lygibė yra visada pagrista atsakomybe ir drausme. Skirtingu laiku skirtinos funkcijos gali būti svarbiausios. Kaip žmogui yra svarbios akys skaitant, taip ausys tampa svarbiausios klausant, ir akys tuo metu ilisisi nuo savo tamystės. Kiekvienas narys savo atsakomybės vietoje yra pats svarbiausias ir tarsi turi viso kūno igaliojimus. Žmonių bendruomenėje igaliojimai yra igaunami per *rinkimus*. Bažnyčioje yra renkami vyresnieji, kurie sudaro tam tikras bažnytinės struktūras. Tam tikrą pašaukimą, išsilavinimą ir bendruomenės pasitikėjimą turintys asmenys yra paskiriami bendruomenėje atlikti tam tikras funkcijas. Bažnyčios seniūnai, kuratoriai ir dvasininkai yra visi vadinami vyresniaisiais, būtent, pagal savo gautą pasitikėjimą, atsakomybę ir atliekamas funkcijas bendruomenės gyvenime. Jie yra bendruomenės atstovai, kurie savo *kompetencijas* (išmanymo ir igaliojimų) ribose gali suteikti taip pat tam tikras funkcijas kitiams. Pav.: parapijos seniūnai nusprendžia įdarbinti varpininką ir suteikia konkrečiam žmogui šiuos igaliojimus. Parapijos seniūnai šiuo atveju turi parapijos igaliojimus, o jau varpininkui suteikiami igaliojimai parapijos vardu per seniūnus-, yra antros eilės. Tačiau pati varpininko funkcija dėl to nėra menkesnė. Seniūnai suteikę jam igaliojimus prižiūrėti bažnyčią tik stebi, ar šis išpildo gerai savo pareigas ir į varpininko darbą nesikiša. Juo platesnė bendruomenė, tuo didesnius ji gali suteikti igaliojimus. Parapija suteikia igaliojimus atlikti savo funkcijas parapijos ribose arba *lygyje*. Simodas- visos Bažnyčios ribose. Parapijų seniūnai yra renkami atlikti funkcijas parapijos lygyje, o dvasininkai ir kuratoriai renkami Sinode, visos Bažnyčios lygyje. Parapija pati išsirenka savo atstovus - delegatus atstovauti save Sinode, vėl pagal savo funkciją, t.y. atliekamą rolę visos Bažnyčios mastu. Visos parapijos yra lygios, todėl turi teisę būti atstovaujančios Sinode. Tačiau pagal savo funkcijas sunku šiandien sulyginti 120 asmenų sąrašuose skaičiuojančią ir, deja, vis mažėjančią Švobiškio parapiją su sąrašuose 1600 asmenų turinčią (ir vis didėjančią) Biržų parapija... Todėl Sinodas apibréžė delegatų į Sinodą kvotas (Kan.V-1922 ir Kan.VI-1957). Kvotos nebuvo atšauktos iki šiandien. Biržų parapija į Sinodą turi balso teisę deleguoti 8 žmones, Vilnius- 2, o Švobiškis- 1. Taigi, Lietuvos Ev. Reformatų Sinodą sudarys *parapijų sesijose*, t.y. bendruomenės susirinkimuose išrinkti delegatai ir paties Sinodo išrinkti žmonės - dvasininkai ir kuratoriai. Taip yra įgyvendinama mūsų sinodinė – presbiterinė santvarka. *Įvairių lygių atstovavimas bei galimybė įvairiuose lygiuose pagal savo funkcijas ir svori priumi sprendimus.*

Bet pati svarbiausia mūsų Bažnyčios santvarkos ypatybė yra *tikslos*, kurio ji siekia. Bažnyčia yra ypatinga bendruomenė, kuri siekia: tarnauti Dievui, sekti Jūo ir išpildyti Jo valią. Taigi, bažnytinė demokratija, kuria didžiuojamės savo bendruomenėse iš esmės skiriasi nuo tos

demokratijos, kurią sutinkame kitose visuomeninėse ir valstybinėse institucijose. Ten demokratijos uždavinys patenkinti tam tikrų žmonių grupių interesus, kai tuo tarpu Bažnyčioje - per įvairaus amžiaus, patirties, išsilavinimo, interesų ir panašių žmonių grupes ar pavienius asmenis įvykdinti Dievo valią!

Bažnyčioje kiekviena funkcija yra skirta Kristaus misijai išteseti: tarnauti artimui ir Dievui, sudaryti visas salygas skelbių Dievo Žodį, nešti Evangeliją į pasaulį, auklėti ir mokyti augančią kartą ir savo gyvenimu: asmeniniu, šeimos ar bendruomenės skelbtį priartėjusią Dievo Karalystę. "Taip tešviečia jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matyt gerus jūsų darbus ir šlovintų jūsų Tėvą danguje." (Mat.4,16). Soli Deo gloria!

Kun.R.Mikalauskas

Dėl Vilniaus parapijos seniūnijų

Beveik visose Lietuvos reformatų parapijose jau įvyko naujų parapijos tarybų, valdybų ir seniūnų rinkimai pagal 1922 m. Sinodo patvirtintus ir kunigų bei kolegijos narių pakoreguotus ir aktualizuotus mūsų laikmečiu LERB parapijų tvarkymosi išstatus. Mūsų jaunieji kunigai Rimas Mikalauskas ir Kęstutis Daugirdas atliko didelių darbų važinėdami po didžiųjų parapijų atokiausius kampelius aiškindamai ir organizuodamai žmones į seniūnijas. Vasara įvyko seniūnų mokymai Biržuose, po to – rinkimai.

Vilniaus parapijoje dėl įvairių objektyvių ir subjektyvių priežascių liko po senovei. 1998 m. vasario 7 d. visuotiniame – rinkiminame parapijos susirinkime buvo pratesti seniūnų igaliojimai. Tada tikėjomės po Nepaprastojo Sinodo priimti naujus suderintus su LERB Statuto parapijų išstatus ir jau pagal juos rinkti seniūnus. Deja, viskas užsištešė. Ačiū jauniems kunigams, kurie ėmėsi iš tikrujų atkuriamojo darbo, organizuoja mokymus, aiškina apie mūsų Bažnyčios tvarką, tai, ką prieš mus gyvenusiems buvo savaime aiškūs dalykai: kad Lietuvos reformatų Bažnyčia priklauso Pasaulinei reformuotų ir presbiterionų bažnyčių šeimai, dar 1899 metais ištojome į ši Aljansą (sovietų laikais mums atstovavo išeivijos lietuviai), kad mes tvarkomės pagal sinodinį – presbiterinį principą. /Vyriausias organas – Sinodas, parapijose renkami vyresnieji – seniūnai, lot.presbiteriai/.

1922 m. Sinodo patvirtintų ir dabar aktualizuotų LERB parapijų išstatų III skyrius skirtas seniūnijų sudarymo principams. Vilniaus parapijoje jais buvo vadovautasi sudarant seniūnijas dar 1990 metais: Vilniaus miestas buvo padalytas į 7 seniūnijas teritorijas nubraižant miesto plane. Atsižvelgiant į parapijiečių skaičių, kiekvienoje seniūnijoje stengiasi išbalansuoti tarpusavyje ir Žirmūnų – Kalvarijų teritorija buvo padalyta į dvi dalis. Dabar jau ten gyvena kur kas mažiau mūsų žmonių, gal būt, reikėtų vėl sujungti į vieną seniūniją, tuo labiau, kad net vienas iš buvusių seniūnų išsikėlė iš tos teritorijos. Didžiosios seniūnijos buvo išsirinkę po seniūno pavaduotojų.

Seniūnai renkami trejiems metams. Šiais metais vasario mėn. reikėjo organizuoti seniūnijose rinkimus, deja, nesuspėjome, reikėjo pirmiau išsiaiškinti Reformatų Bažnyčių tvarkymosi pagrindus, aktualizuoti 1922 m. parapijų išstatus. Norint suorganizuoti tinkamus rinkimus, reikia laiko pasiruošti. Dabar svarbiau yra Sinodo organizavimas, tinkamų delegatų į Sinodą išrinkimas, todėl rinkimus seniūnijose vėl tenka atidėti - jau po Sinodo. Jei yra seniūnijų, kurios tikrai yra nepatenkintos savo seniūnais, galėtų susirinkę į Vilniaus parapijos visuotinį susirinkimą – sesiją balandžio 27 d. išspręsti ir ši klausimą. Jei ne, prašysime esamiems seniūnamams pratesti igaliojimus iki parapijos seniūnų rinkimų š.m. rugpjūto mėn. (kandidatų į seniūnus seniūnijose iškėlimas numatomas rugpjūto 2 d., rinkimai – 16 d. po pamaldų).

Seniūnų tarybos pirmininkė Dalija Gudliauskienė

Po naujų kardinolų paskelbimo Vatikane, imta skaičiuoti kiek iki šiol būta lietuvių kardinolų ar kardinolų iš Lietuvos. Niekam nekelia abejonių kardinolų Jurgio Radvilos (1556-1600) ir Vincento Sladkevičiaus (1920-2000) lietuviška kilmė. Istorijos bėgyje su Lietuva susiję kardinolai dar buvo Frydrichas Jogailaitis (1468-1503), Jonas Kazimieras Vaza (1609-1672), Henrykas Gulbinovičius (g.1928).

Istoriija susiklostė taip, kad mirus Mikalojui Radvilai Juodajam, jo nepilnamečiai vaikai pateko į įtakingu jėzuitų priežiūrą ir globą. Vyriausias sūnus Mikalojus Kristupas Radvila (pramintas Našlaiteliu) 1567 metais perėjo į katalikybę ir pradėjo aktyviai veikti prieš evangelikus ir Reformaciją. Jo raginami į katalikybę perėjo ir jaunesnieji broliai: Jurgis (būsimasis kardinolas) ir Albertas (būsimasis Žemaitijos seniūnas). Taigi Nesvyžiaus ir Olykos kunigaikštį Radvilų šaka grįžo į katalikybę. Biržų ir Dubingių šakos kunigaikštiai liko kalvinistai.

Lietuvos ev. reformatus ypač domina, kodėl ir kokiui būdu tapo kardinolu Jurgis Radvila, vieno iš Reformacijos Lietuvoje vadovų Mikalojaus Radvilos Juodojo sūnus. Kodėl dvasinės hierarchijos laiptais jis žengė taip neįprastai sparčiai. Aštuoniolikmetis kunigaikštis Jurgis brolio Mikalojaus Kristupo pastangomis popiežians Grigaliaus XIII 1574 m. buvo paskirtas vyskupo Valerijono Protasevičiaus koadjutoriumi - vyskupu pagalbininku su ipėdinystės teise po jo mirties. Nudžiugės, kad katalikų Bažnyčia palenkė savo pusėn tokios garsios giminės narį, popiežius kitais metais patvirtino kunigaikštį Jurgį koadjutoriumi ir iškvietė į Romą. Iš ten jis atliko maldininko kelionę prie šv.Jokūbo karsto Ispanijoje. Grįžęs į Romą, mirus vyskupui V.Protasevičiui, buvo paskirtas Vilniaus vyskupu. Katalikų pasaulio sostinėje Romoje per Sekmines šv.Jokūbo bažnyčioje laikė pirmąsias iškilmingas mišias. Vysk. Jurgio Radvilos iškilmingas ingresas į Vilniaus katedrą īvyko 1581 metų rugpjūčio 2 dieną. Kunigaikštini Jurgui tebuvo 25-ri metai.

Klausydamas popiežiaus patarėjų, naujas Vilniaus vyskupas greit ėmėsi ryžtingų veiksmų prieš Reformaciją: Vilniuje iš kalvinistų atėmė visus krygynus. Jų knygas įsakė viešai sudeginti priešais šv.Jonų bažnyčią (surinko ir sudegino tėvo kunigaikštio Mikalojaus Radvilos Juodojo Brastoje atspausdintos Biblijos oda įrištus brangius egzempliorius). 1582 m. Vilniuje įsteigė pirmąjį kunigų seminariją, draudė į ją priimti nemokančius lietuvių kalbos. 1588 m. kunigaikštis Jurgis kaip vyskupas uždraudė Lietuvos disidentams Vilniuje steigti aukštąsias mokyklas, kad nekonkuruotų su jėzuitų akademija. Atėmė iš Rygos liuteronų šv.Jokūbo bažnyčią ir atidavė jėzuitams.

1583 metais gruodžio 14 d. popiežius Grigalius XIII paskyrė kunigaikštį Jurgį Radvilą kardinolu. Taigi, kelelierius metus trukusios Stepono Batoro, Radvilos Našlaitėlio ir kitų prašytojų pastangos nenuėjo veltui. 1584 metų kovo 4 dieną popiežiaus pasiuntinio atvežtą kardinolo biretą uždėjo karalius Steponas Batoras. 1586 m. birželio 26 d. Romoje Jurgiu Radvilai buvo įteikta kardinolo skrybelė ir paskirta titulinė šv. Siksto bažnyčia.

1590 m. jis karaliaus malone gavo Vonchocko vienuolyną. Mirus popiežiui Grigaliui XIV, dalyvavo naujo popiežiaus rinkimų konklavoje. Genealogijos rankraštyje teigiamama, kad norėta ji rinkti popiežiumi, bet tik jo jaunas amžius sutrukėdės. 1593 metais karalius Zigmantas ji perkėlė į Krokuvos vyskupiją. Lenkai buvo nepatenkinti, nes lietuviai neturėjo teisės Lenkijoje užimti senatorių kėdžių, ir užprotestavo. Buvo sušauktas vadinamasis inkvizicinis seimas, po ilgų ginčų sukilusių deputatus numaldė karalius.

Néra duomenų, ar Jurgio Radvilos būta itin gabaus ir talentingo. Priešingai, jo filosofijos ir teologijos studijos (1575-1577) nutruko, kai jo brolis Mikalojus Kristupas (Našlaitėlis), patyręs apie brolio išlaidavimą bei skolas ir išgirdęs kalbą apie netinkamą jo elgesį, pareikalavo grįžti Lietuvon. Pačiam Jurgini Radvilai netgi buvo kilusios mintys mesti dvasininko luomą. Tačiau savo kaltę jis pabandė išpirkti piligrimo kelionėmis į šventąsias vietas, sutiko perimti Vilniaus vyskupiją.

Paskutiniaių gyvenimo metais daug bendravo su jėzuitais, ketino stoti į jų ordiną, tačiau popiežius uždraudė taip daryti. Paskutinį kartą į Romą atvyko jau sirgdamas 1599 metų pabaigoje atliki vizitą *ad limina* ir dalyvauti Jubiliejinių 1600 metų atidarymo iškilmėse.

Kardinolas Jurgis Radvila mirė 1600 m. sausio 21 d. Gydytojų teigimu, pagrindinė mirties priežastis - kepenų liga dėl per dažno alkoholio naudojimo. Palaidotas Romos jėzuitų profesų namų Jėzaus vardo bažnyčioje.

Kunigaikščių Radvilų mauzoliejaus atidarymo iškilmės

Balandžio 21 d. Kėdainiai sulaukė gausybės aukšto rango svečių. Kėdainių reformatu bažnyčioje buvo iškilmingai atidarytas atnaujintas XVI – XVII a. Lietuvos politikos ir karybos veikėjų, Reformacijos globėjų, kunigaikščių Radvilų šeimos mauzoliejus. Gaila, renginyje beveik nesimatė reformatų. Nesugebėjo atvažiuoti reformatai nei iš antrosios Radvilų sostinės - Biržų, nei buvę Kėdainių parapijos šefai - kauniečiai, nesimatė nei LERB Sinodo kolegijos, nei LERB kuratorių, Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos vadovybės. Tad, nors bažnyčia buvo pilnutėlė, jos aukštųjų skliautų nesudrebino giesmė Dievo garbei "Nün Dievui maloniam visi karštai dékokim". Nes ne kunigaikščiams, o Dievui dékoti kvietė pamaldėlėms vadovavęs kunigas Rimas Mikalauskas, dékoti už tai, kad Kėdainiams, Lietuvai davė tokius didžius vyru, kovoju sius už Lietuvos valstybingumą, galingai ir dosniai rėmusius bei gynusius reformatus. Pamaldėlėms naujaisiais vargonais grojo Kėdainių bažnyčios vargonininkė A.Risakovienė.

Minėjimui vadovavo ir visą renginį organizavo Kėdainių Krašto muziejaus direktorius Rimantas Žirgulis. Apie kunigaikščių Radvilų giminę kalbėjo literatūros istorikas Sigitas Narbutas. Dékojo kėdainiečiams ir visiems prisidėjusiems prie mauzoliejaus atnaujinimo Lietuvos kultūros viceministrė Inga Marčiulionytė. Džiaugėsi puikiai rezultatais ir gailė, kad projektas baigtas ir nebėteks bendrauti su jautriais ir geranoriškais Kėdainių reformatais kultūros vertybų apsaugos departamento direktorė Diana Varnaitė. Beveik visi savo kalbose minėjo ir dékojo sarkofagų restauratoriui Gintarui Kazlauskui, kuris, deja, iškilmėse nedalyvavo, nes išvykęs semtis dar didesnės patirties į Italiją. Jis atliko sunkų, labai kruopštų darbą restauruodamas 2 didžiuosius ir 4 vaikiškus sarkofagus. Iškilmėse taip pat kalbėjo Lietuvos Didžiojo etmono kunigaikščio Jonušo Radvilos mokomojo pulko vadas Zinkevičius. Jo karūnai įnešė Lietuvos ir pulko vėliavas ir per pamaldas bei minėjimą stovėjo garbės sargyboje. Pagerbtí kunigaikščių Radvilų buvo atvykę ir Lietuvos karališkosios bajorų sajungos atstovai. Jų vardu kalbėjusi Undinė Nasvytytė padeklamavo tai progai labai tikusį Juditos Vaičiūnaitės eileraštį. Vilniaus universiteto istorijos fakulteto dekanas prof. Alfredas Bumbauskas, pastaruoju metu susidomėjęs Kėdainiais ir kartu su istoriku prof. Edvardu Gudavičiumi paruošę keletą "Būtovés slépiniai" laidų iš Kėdainių – reformatų miesto praeities, pabrėžé, kad Radvilos sukūrė miestą, kuris iki šiol išliko kitoks, nei kiti Lietuvos didmiesčiai. Jau nuo XVII a. Kėdainiai gali didžiuotis, kad jি, kaip didmiestis, besiorentuojant į civilizuotus kraštus – Olandiją, Angliją – sukūrė evangelikų reformatų bendruomenę. Profesorius džiaugėsi, kad dviejų Rimantų – muziejaus direktoriaus Žirgilio ir kunigo Mikalausko - draugystė ir bendradarbiavimas davė puikius vaisius. Tai pavyzdys tolerancijos ir pagarbos istorijai. Kėdainių meras Muntianas dékojo visiems, kurių pasiaukojo jam darbu ir pastangomis buvo restauruoti kunigaikščių Radvilų sarkofagai ir atnaujintas mauzoliejus.

Po minėjimo koncertavo Kėdainių laisvalaikio centro kamerinis choras "Ave muzica", vadovaujamas Algirdo Viesulo, chorui akompanavo vargonininkas iš Kauno Juozas Grigas. Šis chorus jau anksčiau draugavo su evangelikais, dalyvaudamas Kėdainiuose vykusioje jubiliejinėje evangelikų Giesmių šventėje 1998 metais.

Pasibaigus paskutinės giesmės akordams, visi iškilmėi dalyviai buvo pakvieti musileisti į mauzoliejų: dūzgė televizijų kameros, bliksėjo fotoaparatu blykstės, žmonės klojo gėles ant sarkofagų nesuprasdami, kad ryškūs šviesos blyksniai, drėgnos gėlės labai kenka ar, anot ten buvusių restauratorių – specialistų, tiesiog ardo XVII a. metalų lydinį, iš kurio padaryti sarkofagai.

Kėdainiai nuo viduramžių išsaugojo didikų reformatų atminimą, nors reformatų šakos Radvilų dinastija pasibaigė su XVII amžiumi. "Raudonmečio" laikotarpiu buvo musiaubta bažnyčia, išniekintas mauzoliejus. Atgavus nepriklausomybę vėl atgijo reformatų parapija – tiesioginė kunigaikščių Radvilų ramybės saugotoja, atnaujintas mauzoliejus ir, tikėkime, jau visiems laikams.

D.Gudliauskienė

Kiekvienas tikintysis – kunigas

James Atkins

*Geri darbai nedaro žmogaus geru,
Bet geras žmogus daro gerus darbus.*

Martynas Liuteris

Trys didieji Reformacijos principai yra:

1. Dievo Žodžio valdžia;
2. Tik malonės déka - išganymas tik laisvos ir neužsitarnautos Kristaus malonės déka;
3. Visų tikičiųjų kunigystė.

1. Dievas yra kalbėjęs žmonijai ir veikęs jos labui per visą istoriją. Dievas ir toliau kalba pranašu ir apaštalu žodžiais. Ne žmonės aiškina ir naudoja Šv.Raštą savo tikslams, o Dievas per Šv.Raštą *juos* naudoja savo tikslui. Gyvasis Žodis kalba konkrečiose mūsų gyvenimo situacijose. Tikėjimo tiesų ir Bažnyčios praktikos negalima pateisinti, jeigu jos neatitinka Dievo Žodžio.

2. Žmones priimtinus Dievui padaro vien Kristus. Ne geri darbai nulemia, o tik Jėzaus Kristaus malonė. Protestantai tiki, kad tik Dievo veiksmai, Kristaus mirimi ir prisikėlimu jie yra iš nuodėmés pašaukti naujam gyvenimui Kristuje. Iš čia Dvasios vaisiai – meilės veiksmai.

3. Trečias didysis Reformacijos principas pavadintas *tikičiųjų kunigystė*. Reformatai aiškina, kad ankstyvojoje Bažnyčioje nerasyme kunigo kaip tarpininko, toks jo vaidmuo neįrašytas Evangelijoje, Šv.Raštė néra jokio pasaulietinės dvasininkų valdžios pagrindimo.

Ši doktrina reiškia, kad néra dviejų krikščioniu lygmenų – dvasininkų ir pasauliečių. Yra viena Evangelija, vienas nuteisinimas tikėjimu, ir visi – vyrai ir moterys, dvasininkai ir pasauliečiai – yra lygūs prieš Dievą. Protestantai prieštarauja idėjai, kad valdžia priklauso tik *kunigams*. Reformacija išvadavo žmones iš neapibréžtos kunigų baimės. Reformatoriai tvirtino, kad Dievas pašaukė žmogų įvairiems darbams: būti tévu ir valstiečiu, mokslininku ir pastoriumi, tarmu ir kareiviu. Dirbdamas savo pašaukime ir per jį krikščionis tarnauja Dievui. Reformacija daug reikalavo iš kiekvieno krikščionio. Tikiuntieji ne tik gali, bet ir privalo skaityti Bibliją. Iš kiekvieno pasauliečio tikimasi, kad šis atsakingai dalyvaus Bažnyčios bei visuomenės valdyme ir finansinių reikalų tvarkyme. Toks mąstymas leido iškilti demokratinėms Europos ir Šiaurės Amerikos valstybėms.

Reformuotojai vartoja terminus “nematomoji” arba “slaptoji” Bažnyčia, kad būtų galima atskirti tikrąjį Bažnyčią, pažįstamą tik Dievui, ir organizaciją, matomą žmonių. Bažnyčią sudaro visi Dievo pašauktieji išganymui.

Reformacijos laikais protestantų pastorai būdavo parenkami iš dievobaimingų ir išsilavinusių žmonių. Anglikonų Bažnyčia ir didelės liuteronų Bažnyčios, ypač Švedijoje, stengėsi išlaikyti išorinę tautinės Bažnyčios struktūrą ir dvasininkiją. Jos susilaukė tiek konservatyvių kataliku, tiek ir radikalių protestantų išpuolių. Calvinistai laikėsi išaukštinto, biblijinio požiūrio, vadindami Bažnyčią Dievo išrinktąja tauta. Tačiau jie visiškai atsiribojo nuo tradicinių Bažnyčios struktūrų bei nuo Romos dvasininkijos. Šiuo atžvilgiu jais vėliau pasekė laisvosios Bažnyčios.

Iš “Krikščionybės istorijos” Reformacija

Biržų metodistų bažnyčia įkūrė pagalbos centrą

Biržietė Jurgita Vitkauskienė “Panėvėžio rytė” straipsnyje “Metodistų bažnyčia įkūrė pagalbos centrą” rašo:

Biržuose atidarytas Pagalbos centras, skirtas padėti žmonėms, priklausomiems nuo alkoholio ir narkotikų, bei jų šeimos nariams. Tokio pobūdžio projektas, finansuojamas ir remiamas Jungtinės metodistų bažnyčios, Lietuvoje įgyvendinamas pirmą kartą. Centro vadovas – Biržų metodistų bažnyčios kunigas Kingsley Haldenas. Naujajame centre dirbs 12 savanorių. Priimti 3 etatiniai darbuotojai, kurie konsultuos norinčius atsikratyti priklausomybės. Centre bus stengiamasi išsaugoti besikreipiančiųjų anonimiškumą. Nors projekta finansuoja bažnyčia, centras nebus naudojamas evangelizacijai. Ateityje konsultantais čia turėtų dirbti buvę narkomanai. Kaip rodo besikreipiančiųjų i reabilitacijos centrus narkomanų skaičius, Biržai šiuo metu yra antras miestas po Visagino pagal narkotikų vartojimo aktyvumą.

Gotfrido Ostermejerio 285 –ujų gimimo metinių minėjimas

Pernai minėjome 200-iasias kun. Gotfrido Ostermejerio – lietuviybės skleidėjo Mažojoje Lietuvoje mirties metines. Š. m. balandžio 24 d. Reformacijos istorijos ir kultūros draugija pakvietė į Mokslo Akademijos mažąją salę paminėti 285 –iasias kun. G. Ostermejerio metines. Minėjimą vedė prof. Arnoldas Piročkinas, pranešimą perskaitė VU doktorantė Liucija Citavičiūtė, Vilniaus ev. reformatų chorą „Giesmė“, vadovaujamą Tamaros Blažienės pagiedojo to laikotarpio ir vėlesnių lietuvių bei užsienio kompozitorų sukurtas ar harmonizuotas giesmes.

G. Ostermejeris gimė 1716 m. balandžio 20 d. Prūsijos Marienburgo mieste – dabar Lenkijos Elbiongo vaivadijos Malborko miestas. Teologini išsimokslinimą igijo Karaliaučiaus universitete. Dirbo iš pradžių mokytoju Trempū parapinėje mokykloje, vėliau ten pat kunigavo. Parengė giesmyną „Giesmės šventos, bažnyčioje ir namie giedamos“/1781 m./. Dėl senų giesmių perredagavimo bažnytinė vadovybė uždraudė jį platinti. Gindamas giesmyną, G. Ostermejeris išitraukė į ilgai užsiėsusį ginčą su Kristijonu Gotlibu Milkumi ir išleido 4 polemines brošiūras dėl lietuviškų raštų kalbos, poetikos, vertimo praktikos. Svarbiausia jų – „Naujo lietuviško giesmyno aplogija“.

Parašė „Pirmąjį lietuviškų giesmynu istoriją“ (1793 m. vokiškai), kurioje kritiškai apžvelgė XVI – XVIII a.a. lietuvių evangelikų giesmynus, pateikė duomenų apie jų autorius. Literatūrologas V. Vanagas vadina kun. Gotfridą Ostermejerį pirmuoju lietuvių literatūros istoriku.

Mirė kun. Gotfridas Ostermejeris savo Darkiemio apskrities Trempū parapijoje /dabar Kaliningrado srities Novostrojevas/ 1800 m. kovo 13 d. Ten, Trempū ev. liuteronų bažnyčios šventoriuje, ir buvo palaidotas, kapavietė neišlikusi.

Dalija Gudliauskienė

Jono Kalvino malda

Galingasis Dieve Tėve,
Atleisk mums, nes nelengvas mūsų žemiškasis kelias,
Savo Šventosios Dvasios jėga,
Kad eitume ryžtingai per ugnį ir vandenį.
Taip paklusdami Tavo įstatymams,
Kad sutikiame mirči be baimės, tvirtai tikėdami Tavo pagalba.

Padék mums pakelti neapykantą ir pyktį žmogiškaji,
Pakol pasieksime visišką pergale
Ir nejeisime, pagaliau, į palaimintą ramybę,
Kurią igijo mums savo krauju
Tavo vienintelis Sūnus. Amen

Išversta iš rusiško Jono Kalvino leidinio „Apie krikščionišką gyvenimą“, Moskva,
„Protestant“, 1995

Informacija

Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje pamaldas I-ą ir III-ą mėnesio sekmadienį laiko lektorius teologijos bakalaoras Tomas Šernas, o II-ą ir IV-ą - kunigas Algimantas Kvedaravičius. Kol kas tvarkos nekeičiame.

Balandžio 12 d. Signatarų namuose išklausėme paskutinės paskaitos apie Lietuvos Reformatų Bažnyčios tvarką iš ciklo "Evangelikų reformatų Bažnyčios pagrindai". Dalykiškai, paprastai ir aiškiai savo mintis išdėstė kun.R.Mikalauskas, papildė diak K.Daugirdas, pastabas išsakė lektorius T.Šernas. Gana daug klausimų sukelė teiginys, kad Lietuvos reformatų Bažnyčios tvarka yra sinodinė – presbiterinė ir kad mes priklausome presbiterinių Bažnyčių šeimai.

Vilniuje ev. reformatų bažnyčioje Velykų pirmąją dieną, 12 val. pamaldas su Šv.Vakariene, Šviečiant natūraliai saulės šviesai (elektra buvo atjungta), laikė atvykės iš Kėdainių kun.Rimas Mikalauskas, vargonavo Birutė Šernaitė ir Eglė Šernienė (vargonininkas E.Meškauskas atsisakė), Šv.Komuniją ėmė virš 70 žmonių. 17 val. pamaldas laikė kun.A.Kvedaravičius, dalyvavo apie 15 žmonių.

Balandžio 16 d. Kėdainiuose per Velykų pamaldas priklausymą reformatų konfesijai konfirmanto priesaika patvirtino 4 parapijiečiai, tarpe skaiciuje ir Renata Mikalauskienė – kun.Rimo Mikalausko žmona.

Balandžio 22 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje Atvelykio pamaldas, kurias laikė kun. A.Kvedaravičius, pajairino Vokiečių draugijos ansambliukas.

I Kauno ev. reformatų bažnyčią atvykės laikytų pamaldų pagal susitarą grafiką iš Biržų diak.K.Daugirdas rado užrakintas duris. Kauniečiai nebenori kiekvieną sekmadienį klausyti Dievo Žodžio.

Balandžio 24 d. Lietuvos Mokslų Akademijos mažojoje salėje buvo paminėtas Mažosios Lietuvos raštijos darbuotojas, lietuviybės skleidėjas, pirmasis lietuvių literatūros istorikas, pirmųjų lietuviškų giesmynų tyrinėtojas kunigas Gotfridas Ostermejeris. 285-ujų gimimo metinių minėjimą vedė prof.hab.dr.Aroldas Piročkinas, pranešimą perskaitė VU doktorantė Liucija Citavičiūtė, koncertavo Vilniaus ev.reformatų choras "Giesmė", vadovaujamas choro vadovės ir dirigentės Tamaros Blažienės.

Balandžio 27 d. 16 val. Vilniaus mokytojų namuose šaukiamas visuotinis Vilniaus ev. reformatų parapijos susirinkimas – sesija delegatams i eilinių Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios Sinodą išrinkti, parapijos reikalams aptarti.

Balandžio 28 d. 11 val. Vilniaus Mokytojų namuose įvyks Lietuvos reformacijos istorijos ir kultūros draugijos IV suvažiavimas. Jame pranešimą "Svetimvardžių lietuvinimo pradžia – Mažojoje Lietuvoje" skaitys prof. hab. Dr. Arnoldas Piročkinas. Suvažiavimo metu bus galima susipažinti su ekspozicija "Iš Reformacijos muziejaus fondų", veiks draugijos narių per ataskaitinį laikotarpį išleistų knygų ir RD mecenato, mūsų bažnyčios kuratoriaus p.P.Jauniaus – Januševičiaus dovanotų knygų paroda. Pasibaigus suvažiavimui, bus padėtos gėlės prie paminklinio akmens Reformatų skvere / buvusiose kapinėse/.

Lietuvos reformatų kunių telefonai: senjoras kun.Petras Čepas gyv. Medeikiuose tel. 8-220-58577, kun.Algimantas Kvedaravičius gyv. Vilniuje tel. 450656 ir mob. 8-298-05410, kun.Rimas Mikalauskas gyv. Kėdainiuose tel. 8-257-56967 ir mob. 8-286-66383, diak.Kestutis Daugirdas Kaune tel.8-27- 723838, Biržuose tel.8-220-31609 ir mob. 8-286-67007

Primenamie seniūnų telefonai: Dalija Gudliauskienė 429118, Donata Indriūnaitė 342824, Angelina Kamčiatnienė 733757, Alfredas Naktinis 470718, Irena Petrylienė 414646, Danutė Pranulienė 633272, Birutė Šernaitė 617690

Korektoriė Dalia Pronskietytė

Parengė Dalija Gudliauskienė

Atiduota dauginti 2001.04.26.